

en farlig Bet, søg at afværge det i Tide. Det er ikke den Bet, som Conseilspresidenten lovede, at man vilde gaa, da han var med til at danne den nye Forfatning i Forening med de andre fem Herrer i Fællesudvalget, det var ikke det, som var denne Grundlovs Forudsætning, nemlig at der skulde arbejdes og bygges efter Sunigrundlovens og Frederik den Syvendes Aand. Jeg indrømmer med den foregaaende Taler, at var den Grundlov, vi have, bleven brugt efter sin Forudsætning, saa kunde den bruges; men at Forholdet er saaledes, som jeg nævnte, derpaa kan jeg føre tvende levende Vidner, Vidner, som ere imellem os. Det ene Vidne er det ærede Medlem for Frederiksborg (Dinesen). Da nemlig han, som havde været med til at sige Nei til den nye Grundlov i 1866, endnu havde det friske Indtryk af, hvad der var foregaaet baade i Rigsraad og Rigsdag, det friske Indtryk af, at vi havde beholdt vor Bevillingsret — og jeg antager, at han endnu havde bevaret dette friske Indtryk, da han i 1870 underskrev det forenede Venstres Program — udtalte han, at Suni-Grundloven er Folkets moralske Ret, og at der var sket et Brud paa Moralens, paa Tro og Love, derved, at vi havde faaet Sunigrundloven af 1866. Men han udtalte endvidere, at det kan jo for den Sags Skyld blive ogsaa godt efter den nye Grundlov; thi vi have bevaret Sunigrundlovens Bevillingsret ubestaaen, og at den, naar den bruges, efterhaanden har saa megen Magt og Styrke i sig, at man derigjennem er i Stand til at skabe Ministerier, som ere nødte til at staa i Tillidsforhold til Folkethinget. Det var det ærede Medlems Udtalelser, da han endnu havde det friske Indtryk af de Udtalelser, som han havde hørt og læst fra 1866 og før. Derfor underskrev han det forenede Venstres Program i 1870. Det andet levende Vidne er den ærede Conseilspresident. Der var Valg i Hørning — i 1866 i Oktober, saa vidt jeg husker — hvorved han for Resten faldt igjennem. Han udtalte da, at der jo ikke var sket saa stor Skade; thi den Bevillingsret, Folket havde beholdt tilbage, vilde jo være i Stand til at umuliggjøre ethvertjombest Ministeriums Bestaan, som ikke kunde vinde Folkethingets Tillid. Han selv staaer for Resten nu som en levende Illustration paa det Mødsatte. Men Enden er jo heller ikke endnu. Altsaa jeg paastaar, at baade de døde og levende Vidner vilde give mig Nei i, at Sunigrundloven er Folkets moralske Ret, og at Bevillingsretten efter den have vi beholdt. Jeg har nu havt Leilighed til at skildre Ministeriets og særlig dets Chæfs

Optraeden overfor den foregaaede Grundlovsforandring. Der staaer nu kun tilbage det Spørgsmaal, om vi da skulde gaa ind paa en Grundlovsforandring. Ja, Slutningen kan egentlig ligge i det, jeg har sagt. Hvis Grundloven var brugt efter dens Forudsætning og Mening, kunde der visselig godt have været regjeret med den til Held for Landet. Der er egentlig kun bevist, at Ministeriet Estrup desværre ikke er i Stand til at komme ud af det med den. Men, dersom vi nu skulde have en Forandring i Grundloven, skulde vi saa ikke have den i anden Retning end den foreslaaede. Det gik godt, saa længe vi havde Sunigrundloven, da visse Herrer vare hjemme paa deres Herregaarde. Det gik ikke den Gang i Stykker, det vil sige indtil at forstaa. Der gik jo en rolig Udvikling igjennem en hel Række af Reformer, som nu give rige Frugter, men man mente, at det var en stor Binding at faae de Herrer med, og det var derfor, vi skulde have Sunigrundloven. Hvorvidt det var en Binding, der kom til Stede derved, derom skal jeg ikke udtale mig, men kun lade Kjendsgjerningerne tale. For mig staaer det, som om der vel ikke vilde være forfærdelig meget tabt, om ogsaa de Herrer tidligere eller senere skulde blive nødte til at trække sig tilbage i den samme rolige Stilling, som de indtog i Frederik den 7des Dage. Altsaa dersom vi skulde have en Grundlovsforandring, vilde jeg rigtig nok mene, at den skulde gaa i stil modsat Retning af, hvad der her foreligger. Sunigrundloven er jo Folkets moralske Ret. Jeg siger ikke dermed, at vi skulde rejse denne Jæne nu, men jeg siger, at skulle vi have en Grundlovsforandring, kan den Tid komme, da denne Jæne bør reises, og efter det, der nu er sket, tror jeg visselig ikke, det vilde være til stor Sorg, om adskillige af de Herrer trak sig tilbage i den samme Stilling, de indtog i det af mig nævnte Tidrum (Afskydelse). Det ærede Medlem siger: Lad dem sidde hjemme og surmule, men jeg siger Nei, de maa heller komme med til at arbejde, naar de ville gjøre det paa en med den konstitutionelle Aand stemmende Maade. Jeg skjønner ikke bedre, end at det, der her foreligger, er fra Ende til anden det Samme, som Ministeriet Bluhme-David forlangte i 1864, maaste endda i lidt forværret Skikkelse: i Stedet for Lodtrækning skulde da Fællesudvalget have Afgjørelsen. Men i Et ligner de hinanden tillige, og det er, at Tilføjninger til Finantslovbevillinger eller Mægtelser, som gaa ud paa at ophæve eller forandre bestaaende Love eller Statsindretninger ude-